

Gedragsprotocol

Dit protocol is opgesteld op basis van de boeken van:

Peter Teitler/Lessen op orde en Kees van Overveld/Gedragsoplossingen voor de moeilijke groep

Versie: september 2023

In afstemming en met instemming van het team en de MR (september 2023). Daarna gepubliceerd op de website van school.

Versie	Belangrijkste wijzigingen
September 2023	Eerste versie ter vervanging van het pestprotocol

Inleiding	3
Gewenst en ongewenst gedrag	4
Preventie.....	6
Wat als het niet lukt?.....	8
Niveau 1 - Het gaat een keer mis.....	9
Niveau 2 - De leerling vertoont frequent verstorend gedrag.....	9
Niveau 3 - De leerling vertoont belangrijk probleemgedrag	10
Niveau 4 - De leerling vertoont herhaaldelijk belangrijk probleemgedrag	11
Schorsing en verwijdering.....	12
Zicht houden en vastleggen.....	12
Verantwoordelijkheid van de ouders	13
Bijlage 1: Onze visie op onderwijs (zoals in de schoolgids)	14
Bijlage 2: Pesten vs. plagen.....	15
Bijlage 3: Stappenplan bij pestgedrag	18
Bijlage 4: Nadenkformulier	20
Nadenkformulier.....	21

Inleiding

Om rust en veiligheid op school te kunnen garanderen, wat we als school verplicht zijn en willen om een goed leerklimaat te realiseren, nemen we een aantal maatregelen en acties. Deze staan in dit gedragsprotocol, inclusief anti-pestbeleid, beschreven. Dit protocol vervangt het oude pestprotocol van de school.

De Inspectie van het onderwijs definieert sociale veiligheid als volgt:

“Een school is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op school. Het betekent ook dat de school optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag, en deze zoveel mogelijk voorkomt.”

Er zijn veel verschillende benaderingen voor dit begrip, maar kort gezegd voel je je veilig als je je niet direct of indirect bedreigd voelt.

1. Je weet wat er van je verwacht wordt en wat je van anderen kan verwachten. Gedrag en regels zijn bekend. Er wordt tijd en energie besteedt aan het leren en oefenen hiervan.
2. Als je niet alleen bent, maar in verbinding bent met anderen. Er is een relatie met de leerkracht en klasgenoten.
3. Je kan jezelf zijn. Er is sprake van autonomie en je kan grenzen stellen.

Hierbij geldt als uitgangspunt dat als iemand zich onveilig voelt, het voor deze persoon onveilig is. Wij vinden het belangrijk om structureel en preventief aandacht te geven aan het ontwikkelen van normen en waarden. We maken gebruik van regels in de klassen en op de gang. We willen immers dat iedereen zich op de Willibrord veilig voelt en wordt gewaardeerd om wie hij/zij is. Dat betekent duidelijkheid voor iedereen.

Ondanks dat het onze aandacht heeft en we dit heel belangrijk vinden, kan het altijd voorkomen dat een leerling zich niet veilig voelt. De leerling kan altijd bij de leerkracht terecht. Mocht dat niet wenselijk zijn, is er ook een vertrouwenspersoon voor de leerlingen, juf Mariëlle (gymleerkracht) en kan de directie altijd worden benaderd.

Dit protocol beschrijft wat we doen aan preventie, hoe we handelen als het toch mis gaat en wat de uiteindelijke consequenties kunnen zijn. Ook beschrijven we hoe we zicht houden op gedrag en veiligheid en wat we waar vastleggen. Doel hiervan is duidelijkheid te bieden aan het team en de ouders over wat we in welke situatie doen en hoe we werken aan een goed leerklimaat met bijpassend gedrag. Daarbij biedt het protocol ook praktische handvatten over te nemen acties.

Dit protocol moet daarom aansluiten en blijven aansluiten bij de dagelijkse praktijk in onze school. Het is dan ook een levend document dat aangepast kan worden wanneer we ruimte zien voor verbetering. Deze aanpassingen worden gedaan in afstemming met het team en de MR. De versie van het document is op de eerste pagina te vinden. De eerste versie is van september 2023.

Gewenst en ongewenst gedrag

Het op school gewenste gedrag, is gebaseerd op onze visie en de normen en waarden binnen onze school. De missie en visie van school staan in de schoolgids en in de bijlage. De kern hiervan is:

Vanuit ieders talent samen groeien naar resultaat! Waar we elkaar stimuleren, aanvullen en plezier hebben.

We helpen kinderen hun eigen **talenten** optimaal te ontwikkelen en bereiden ze voor op onze dynamische en veranderende samenleving. Kennis speelt daarbij een belangrijke rol, maar talent is een breed begrip. Dat kan zijn een talent voor taal of rekenen, maar ook het talent om samen te werken of creatief te zijn. We bieden dan ook graag goede lessen, niet alleen in taal en rekenen, maar ook in beweging en muziek. We bieden ruimte aan talenten onder andere in activiteitenmiddagen en op het open podium.

Kinderen leren zowel individueel als **samen**. Ze groeien op in een omgeving waarin ze begeleid en gestimuleerd worden. Ze leren zelf verantwoordelijkheid te dragen voor hun eigen leerproces. Het van en met elkaar leren doen kinderen dagelijks. Met coöperatieve werkvormen worden de kinderen geprikkeld om naar individuele en gezamenlijke oplossingen te zoeken. Ze **stimuleren** elkaar. Zo werken we met de leerlingen ook regelmatig groep doorbroken. Om te zorgen voor een juiste balans, zijn er in de school ook plekken gecreëerd om rustig te kunnen werken.

We hebben ook oog voor de verschillen en **vullen elkaar aan**. Niet iedereen heeft dezelfde talenten. Daardoor kom je samen verder en kan je leren van elkaar.

Als school hebben wij hoge verwachtingen van ieder kind. De lat ligt niet voor iedereen even hoog, maar we streven naar groei voor ieder kind: naar **resultaat**. Resultaat is voor ons dat je nu iets kan wat je een tijdje geleden nog niet kon. En dit leer je vooral met **plezier**. Als er plezier is, is er ook veiligheid en kan er op een leuke manier geleerd worden.

Onze kernwaarden zijn respect, veiligheid en vertrouwen. We vinden het belangrijk dat we hier allemaal steeds naar handelen, zodat er een goede sfeer heerst om te leren en ontwikkeling te komen. Dat vertalen we als volgt:

Respect

- We hebben respect voor elkaar en de omgeving
- We luisteren naar elkaar
- We houden rekening met elkaar

Veiligheid

- We zorgen voor elkaar
- We zijn rustig in de school
- We lachen elkaar niet uit

Vertrouwen

- We zijn eerlijk

Dit alles geldt ook voor het team. Leerlingen op de Willibrord ontwikkelen zich in een gestructureerde omgeving onder begeleiding van enthousiaste, gemotiveerde leerkrachten die ook open staan voor hun eigen leerproces. Een visie van een school beschrijven is één, het daadwerkelijk realiseren is een tweede. Wij gaan ervoor om onze basisschool continu te ontwikkelen tot een school waar ieder kind steeds beter onderwijs 'op maat' kan krijgen. Hiermee zijn we nooit klaar. Maar ook van onszelf verwachten we dat we vanuit ieders talent samen groeien naar resultaat. (bron: schoolgids)

Dit geldt zowel op school als online. Voor meer informatie hierover zie ook het [internetprotocol voor leerlingen](#).

In hoofdlijnen kan aangegeven worden waar de grenzen in gedrag liggen. Deze grenzen mogen niet overschreden worden. Ongewenst gedrag is al het gedrag dat afwijkt van het hierboven beschreven gewenste gedrag, maar over een aantal punten willen we nog uitgesprokener zijn dan dat. Wij accepteren geen:

- pesten, waaronder ook vormen van cyberpesten, structureel negeren en buitensluiten,
- fysieke en/of verbale agressie en intimidatie,
- seksueel getinte opmerkingen en/of gebaren,
- belediging en discriminatie,
- saboterend gedrag,
- vernieling uit baldadigheid of opzettelijk,
- drugs en alcohol,
- wapenbezit,
- diefstal,
- vuurwerk en
- overtreding Leerplichtwet.

Dat wij dit niet accepteren, wil zeggen dat dit gedrag wordt opgepakt als niveau 3 zoals in dit protocol beschreven.

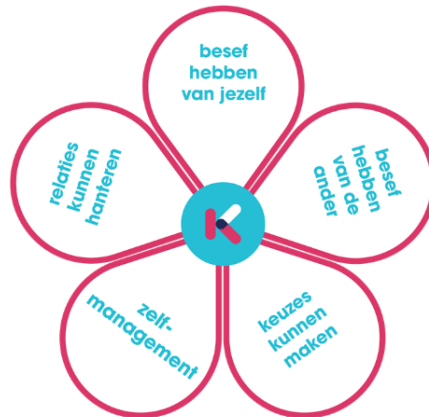
Naast het gedrag dat we van leerlingen en het team verwachten, verwachten wij ook van ouders gewenst gedrag. Op die manier werken we als school en ouders samen aan de ontwikkeling van onze leerlingen. Zie hiervoor 'Verantwoordelijkheid van de ouders'.

Preventie

Het ideaal is natuurlijk dat de sfeer op school voor iedereen altijd goed en veilig is. Daarom wordt er preventief gewerkt aan een goede sfeer en het voorkomen van pestgedrag. We gebruiken hiervoor verschillende methoden, leven goed gedrag voor, hanteren regels en afspraken en monitoren de situatie.

Methodes

Voor kinderen is niet vanzelfsprekend hoe je je moet gedragen in een groep. En wat als iemand iets doet dat jij niet leuk vindt? Dit gedrag wordt aangeleerd en geoefend. We gebruiken hiervoor de methode Kwink. Deze methode, gericht op sociaal emotionele ontwikkeling, draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, maar ook aan een positieve omgang met elkaar. We werken aan 5 competenties met de leerlingen.

Door te werken aan inzicht in jezelf, in de ander en in de relatie en hoe je met elkaar omgaat, wordt verstoring of pestgedrag zo veel mogelijk voorkomen.

Ook groepsvorming wordt hiermee begeleid. In de groepen 1 en 2 zet je hierin steeds stappen als er een nieuwe leerling instroomt. In groep 3 besteden we hier veel tijd aan bij het vormen van de nieuwe groep. In alle groepen geldt dat dit na de vakanties extra tijd en aandacht vraagt en krijgt.

Hiermee geven we invulling aan de punten 2 en 3 die nodig zijn voor een veilig gevoel.

Door deze methode in te zetten in de groepen 1 tot en met 8 werken we aan een consequent en consistente ontwikkellijke én één taal binnen de school. We zijn hiermee gestart in oktober 2022. Daarvoor hadden we een andere methode. Deze voldeed niet meer. Hoe we werken met Kwink hebben we vastgelegd in een [borgingsdocument](#).

(Meer informatie vind je op [Kwink - Voor sociaal-emotioneel leren \(kwinkopschool.nl\)](http://kwinkopschool.nl))

Daarnaast gebruiken we de methode Trefwoord. Hierin staan (katholieke) normen en waarden centraal. Aan de hand van verhalen wordt met elkaar gesproken over wenselijk en onwenselijk gedrag.

Schoolregels en klassenafspraken

De eerste stap om duidelijk te krijgen wat je kan verwachten van anderen en wat anderen van jou verwachten (punt 1) zijn schoolregels en klassenafspraken. De schoolregels gelden voor iedereen op school. De klassenafspraken worden aan het begin van het jaar met de klas gemaakt.

Schoolregels

De schoolregels zijn eerder al genoemd en staan nogmaals in het plaatje hieronder. In de praktijk zie je dat op de Willibrord...

- Spelen en leren we samen. Vragen en bieden wij hulp aan elkaar.
- Praten we mét elkaar. Luisteren we als een ander praat.
- Gebruiken wij ieders eigen naam. Betekent 'stop' ook echt dat we stoppen.
- Geven we elkaar complimenten. Zorgen we goed voor elkaars spullen.
- Zijn handen en voeten alleen bedoeld om te spelen en leren. Lachen we mét elkaar en maken plezier.

Klassenafspraken

De klassenafspraken worden per klas gemaakt en kunnen dus net anders zijn in de verschillende groepen, afhankelijk van de leerkracht en de behoefte van de groep. Voor alle groepen geldt dat deze afspraken als doel hebben bij te dragen aan de schoolregels en hiervan een vertaling te maken naar de groep. Bij de kleuters is de leerkracht heel sturend, bij de andere klassen krijgt de groep steeds meer invloed en wordt de rol van de leerkracht steeds meer faciliterend.

Voorbeeldgedrag

Een belangrijk onderdeel is het voorleven van goed gedrag. Met het team bespreken we (on-)gewenst gedrag en proberen we ten alle tijden het goede voorbeeld te geven. We leren met en van elkaar, ook op dit punt.

Wat als het niet lukt?

Als een leerling zich niet aan de regels houdt, zijn de consequenties wisselend. Een leerling die een keer per ongeluk hard praat op de gang is niet te vergelijken met een leerling die een ander opzettelijk pijn doet. Dit is lastig concreet te maken, maar er kunnen 4 categorieën onderscheiden worden, gebaseerd op het vier lademodel van Monique D'Aes. Links staan 'toevallige situaties'. Rechts staat het gedrag dat structureel is, een gewoonte. Boven staat het gedrag dat verstorend is, onder in het gedrag dat leidt tot een onveilige situatie.

	Enmalig, toevallig gedrag	Regelmatig, herhalend gedrag
Storend	<p>Niveau 1: het gaat een keer mis Fundamenteel lichtere overtreding dan de gele categorie. Bv te laat komen, taak niet op tijd af, praten voor de beurt, stiekem eten, kletsen, rennen op de gang.</p> <p>Wat we doen: krediet geven, weinig disciplinaire maatregelen</p> <p>Wie doet dat: Leerkracht</p> <p>Mogelijke maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een gebaar als duim omhoog • Kort gesprekje • Stempel of kruisje dat pas gevolgen heeft bij meerdere gevallen 	<p>Niveau 2: de leerling vertoont frequent storend gedrag Overtreding uit de groene categorie die een gewoonte is geworden. Bv frequent te laat, vaker door de les praten, instructie niet opvolgen, speels gedrag, conflict met leerling.</p> <p>Wat we doen: nog weinig disciplinaire maatregelen, veel ondersteuning (gewenst gedrag trainen)</p> <p>Wie dat doet: Leerkracht/evt ib</p> <p>Mogelijke maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individueel stappenplan met verschillende kleine tussenstappen (handelingsplan) • Heldere afspraken met positieve en negatieve gevolgen • Gesprek onder 4 ogen tijdens verplicht nablijven • Kansen om te "schitteren" in de klas • Kleine beloningen als het goed gaat • Aparte werkplek in de klas cq in een andere groep
Zwaar	<p>Niveau 3: belangrijk probleemgedrag 1x zwaar, heel ernstig feit, zelfs als het gedrag uitzonderlijk is en er verzachtende omstandigheden zijn. Bv een vechtpartij, ongewenst filmen, pesten (zie bijlage 3), discriminatie, diefstal, vandalisme.</p> <p>Wat we doen: Disciplinaire maatregel als signaal.</p> <p>Wie dat doet: Directie/ib/leerkracht</p> <p>Mogelijke maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Altijd een formulier invullen en delen met ouders • Gesprek met betrokkenen en ouders na schooltijd • Materiële schade herstellen • Herstel ten aanzien van personen die schade hebben geleden • Tijdelijke uitsluiting van school, 1 dag 	<p>Niveau 4: herhaaldelijk belangrijk probleemgedrag 2x of meer zwaar, ernstige overtreding. Uiting van negatieve houding naar volwassenen en medeleerlingen, zoals pesten, brutaal antwoorden, klas op stelten zetten, beledigen.</p> <p>Wat we doen: Veel disciplinaire maatregelen en veel ondersteuning, herstel eisen. De gevolgen van dit gedrag moeten hersteld worden.</p> <p>Wie dat doet: Directie/ib/leerkracht</p> <p>Mogelijke maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verplichte begeleiding door buddy • Tijdelijke uitsluiting van school/ schorsing • Definitieve uitsluiting met verwijzing naar gespecialiseerde hulpverlening

Niveau 1 - Het gaat een keer mis

De eerste stap is altijd een leerling aan te spreken op zijn of haar gedrag. Wanneer dit een simpele overtreding van de regels is, is dat vaak voldoende. Als een leerling rent op de gang, vragen we hem of haar terug te gaan en rustig te lopen.

Wanneer het mis gaat in de interactie tussen twee leerlingen, wordt dit besproken met beiden. In een eenvoudige situatie is aanspreken en excuses maken voldoende. Bijvoorbeeld wanneer de één ongevraagd de spullen pakt van de ander. Je bespreekt het en er worden excuses aangeboden.

Wanneer het een conflict betreft, bespreken we dit aan de hand van onze methode Kwink. Daar leren leerlingen dat zij 3 soorten gedrag kunnen vertonen:

- Aanvallen; meteen hard erin gaan
- Verstoppert; je terugtrekken uit de situatie
- Aanpakken; actief samen zoeken naar een oplossing.

Wanneer een leerling één van de eerste twee vertoont, bespreken we hoe ze het samen hadden kunnen aanpakken. Spiegelen en bespreken komen steeds terug. Dit hoort bij het normale groei- en ontwikkelingsproces. Natuurlijk verandert in de loop van de jaren de manier waarop dit gebeurt. Een leerling uit groep 3 is nog nauwelijks in staat om te spiegelen en in te leven in de ander. Deze vaardigheden ontwikkelen zich gaande groep 4 en 5 bijvoorbeeld.

Niveau 2 - De leerling vertoont frequent verstorend gedrag

Lastig gedrag is een lichte overtreding van een leerling die mogelijk de les verstoort, maar niet onmogelijk maakt en vaker voorkomt. Iedereen kan een keer een foutje maken, maar het wordt lastig als dit een patroon wordt. Bijvoorbeeld: geregeld kleine conflictjes, luidruchtig zijn of onoplettendheid tijdens de les.

De leerkracht geeft de leerling sturing of een kleine interventie. Het uitgangspunt hierbij is dat steeds op een positieve manier wordt aangegeven welk gewenst gedrag er van de leerling verwacht wordt. Het gedrag verdwijnt hierna of zorgt verder niet voor problemen. De interventies zijn beheerst, beslist, kort en duidelijk.

Wanneer deze positieve interventies niet het gewenste effect hebben, corrigeren we de leerling. Het corrigeren gebeurt zoveel mogelijk individueel en van dichtbij. Bijvoorbeeld:

- De leerkracht biedt het kind een saai vast prikkelarme plek in de klas om na te kunnen denken (time-out: 6 jaar is 6 minuten.)
- Tafel apart in de klas, uit het groepje halen.

Daarna volgt er altijd een gesprekje met het kind. In dit gesprek wordt samen met het kind besproken wat het kind nodig heeft om het gewenste gedrag te vertonen.

Tijdens een pedagogische maatregel hanteert de leerkracht de volgende vuistregels:

- Blijf rustig en beheerst (rustige gesprekstoon); een professionele opvoeder gebruikt een pedagogische maatregel bewust en met het oog op het doel;
- Corrigeer onmiddellijk na de overtreding;
- Vertel duidelijk waarom je corrigeert, welke afspraak er overtreden is;
- De leerkracht geeft het gewenste gedrag aan.

Let op: De leerkracht heeft aandacht voor het herstel van de relatie.

Er wordt gestreefd naar een gezonde balans tussen straffen en belonen. Zoals gezegd beginnen we met positief bijsturen, maar als dat niet lukt, wordt er gecorrigeerd. Als richtlijn hanteren we 3:1. We streven naar drie beloningen tegen één keer straf.

Wanneer de bovenstaande pedagogische maatregelen geen effect hebben, is het noodzakelijk dat de leerkracht het gedrag onderzoekt, zodat de leerkracht kan aansluiten bij de behoeften van de leerling. Dit wordt samen met de ib-er besproken, zodat de ib-er de leerkracht kan ondersteunen en adviseren bij het handelen in de groep. Dit

om te voorkomen dat het kind in een volgend niveau terecht komt. Mocht dit alles geen effect hebben, komt de leerling in niveau 4 terecht (Zie verder niveau 4).

Het kan echter ook voorkomen dat wanneer de leerkracht corrigeert er sprake is van ongewenst gedrag van de leerling. Voorbeelden van ongewenst gedrag zijn dan: herhaaldelijk niet reageren op correcties van de leerkracht/volwassene, een grote mond geven tegen de leerkracht/volwassene of agressief gedrag tegen medeleerlingen/leerkracht/volwassene. Op dat moment is het belangrijk dat de situatie niet escaleert en wordt de leerling meteen op een time-out plek gezet. Later wordt het gedragsformulier ingevuld, zie bijlage, zowel door de betreffende leerling als eventuele andere direct betrokkenen.

Time-out plek

Een time-out plek is een plek in een andere groep. Leerkrachten maken onderling afspraken wie van wie kinderen krijgt als een time-out nodig is. De time-out kan voor een afgesproken korte tijd gelden. Als verwacht wordt dat de leerling zich fysiek of verbaal zal verzetten, worden afspraken gemaakt dat een andere collega de leerling brengt en haalt na de afgesproken tijd.

Als een leerling zich fysiek of verbaal verzet tegen de time-out plek, mag de leerling de volgende dag niet in de eigen groep. De leerling gaat die dag met werk naar de time-out groep. Bij tweemaal een herhaling, werkt de leerling een week in de time-out groep.

Niveau 3 - De leerling vertoont belangrijk probleemgedrag

Belangrijk gedrag zijn ernstige overtredingen, grote ordeverstoringen, waardoor de les geen doorgang kan vinden of de veiligheid in het geding komt. Dit gaat om een eenmalige zware situatie.

Wanneer deze zich voordoet, is er vaak sprake van een escalatie of onveilige situatie. Het heeft dan de hoogste prioriteit om de situatie te de-escaleren of te verbreken. De eerste stap is de betrokken uit de situatie te halen op een time-out plek zoals hierboven beschreven of bij de directie.

De leerling (zowel dader als andere direct betrokkenen), vullen ieder een formulier in (zie bijlage) vanaf groep 4 en er volgt een gesprek van de leerling met de leerkracht. Juist dit gesprek zorgt voor het inzicht van de leerling in zijn eigen handelen en het aanleren van nieuwe sociale vaardigheden. Het is belangrijk voor de leerling dat de leerkracht de emoties van de leerling erkent. Hierdoor zal het nagesprek minder belast zijn met de weerstand van de leerling. Tijdens dit gesprek krijgt de leerling feedback van de leerkracht. De leerling kan tevens besluiten zijn excuses aan de andere betrokkenen aan te bieden. Samen met de leerkracht wordt er afgesproken wanneer de leerling dit gaat doen en hoe de leerling dit gaat verwoorden. Wanneer excuses niet genoeg zijn, wordt er besproken wat de leerling nog meer moet doen om het probleem adequaat af te ronden. Hierbij valt te denken aan het vergoeden van eventuele schade die de leerling aangericht heeft.

Alvorens het formulier door de leerling moet worden ingevuld, is het belangrijk dat deze op de hoogte is van het doel van het formulier. Dit betekent in de praktijk dat de leerkracht het formulier aan de leerlingen uitlegt in de eerste weken van het schooljaar tijdens de Gouden Weken. De leerkracht, voordat de leerling het formulier in moet vullen, het stap voor stap met de leerling doorneemt. Het formulier is geen middel om een kind te straffen. Dit wordt ook duidelijk met de leerling gecommuniceerd: het invullen van een formulier dient ter reflectie, ter verbetering en ter voorkoming van herhaling. Ingevulde formulieren worden door de ouders ondertekend en daarna door de leerkracht gescand en in het leerlingvolgsysteem bewaard. Formulieren worden niet met andere partijen gedeeld.

Nadat een kind een formulier heeft ingevuld, worden de ouders hierover geïnformeerd via een telefonisch gesprek of een persoonlijk bericht op Social Schools. Omdat het hier een ernstige misstap betreft, worden ouders ook zo snel mogelijk op school uitgenodigd. Behalve de situatie worden ook vervolgspraken besproken. De vervolgspraken hebben als doel schade en relaties te herstellen. Een mogelijke consequentie voor de leerling en ouders is dat de leerling een dag thuisblijft. Een andere consequentie is dat de leerling een bepaalde tijd in de time-out groep werkt.

Ook hier geldt dat er altijd aandacht is voor herstel van relatie voordat de leerling weer in de eigen groep gaat werken.

Niveau 4 - De leerling vertoont herhaaldelijk belangrijk probleemgedrag

Wanneer een leerling herhaaldelijk een onveilige situatie creëert, bijvoorbeeld door pesten (zie bijlage met meer informatie over het verschil tussen pesten en plagen) is sprake van niveau 4. Het is op het moment dat iets zich voor de eerste of tweede keer voordoet niet te voorspellen of het herhaaldelijk wordt. Dit niveau is dan ook vaak een verzwaaring van niveau 2 of een herhaling van niveau 3.

Zoals bij niveau 3 beschreven, vullen betrokken leerlingen een gedragsformulier in vanaf groep 4. (Leerlingen uit groep 1 tot en met 3 hebben alleen het gesprek en dit wordt vastgelegd in ESIS). Dit wordt natuurlijk besproken (stap 1 uit het stappenplan in de bijlage) en er worden afspraken gemaakt om dit in de toekomst te voorkomen. Wanneer er binnen een half schooljaar drie keer sprake is van een soortgelijk voorval en drie keer een formulier is ingevuld rondom ongeveer dezelfde overtredingen, worden de ouders op school uitgenodigd voor een gesprek met leerkracht, ib-er of directie (stap 2 Informeren). Er is nu sprake van herhaaldelijk gedrag. De school bereidt een oplossingsgericht gesprek voor en in overleg met ouders (en leerlingen) wordt een individueel hulplan opgesteld (stap 3). In elke situatie wordt er gezocht naar een oplossing waarbij het welzijn van de leerling, groep en leerkracht centraal staat. In dit plan kunnen bijvoorbeeld de volgende pedagogische maatregelen opgenomen worden:

- Werken met een beloningssysteem.
- Werken met een time- timer.
- Werken met pictogrammen.
- Werken met de 'beertjes methode'.
- Gedragscontract.
- Check in – check out.
- Maar ook dat ouders de leerling komen ophalen in bepaalde situaties.

Wanneer het gedrag wat in het individuele hulplan staat beschreven zich ook buiten de groep kan afspelen, is het van belang dat alle collega's hiervan op de hoogte zijn om eventueel aan te sluiten bij de afspraken die de leerkracht in de groep met de leerling hanteert.

Het is hierbij van belang dat zowel de ouders als de school zich in het plan en de aanpak kunnen vinden. Als ouders echt niet mee willen werken aan een oplossing, wordt de ouders dringend gevraagd een andere school te zoeken voor hun kind. De reden dat we een plan maken is dat gedrag herhaaldelijk voorkomt en daarmee de veiligheid en het gevoel van veiligheid van de school in gevaar komen. Als de school van mening is dat een kind bedreigd wordt in zijn/haar ontwikkeling doordat ouders niet meewerken, kan er melding gedaan worden bij Veilig Thuis.

Het plan gaat direct in en de leerkracht ziet toe op naleving van de afspraken (stap 4 Vinger aan de pols). Er worden vervolggesprekken gepland met de leerlingen om het gedrag van het kind te blijven volgen en de ouders op de hoogte te blijven houden. (Dit is stap 5 de Tussentijdse evaluatie).

Na enkele weken en dus enkele tussentijdse evaluaties volgt de eindevaluatie met leerlingen en met ouders (stap 6).

Wanneer het gewenste effect uitblijft, worden externe partijen ingeschakeld voor de leerling, of wordt het plan breder getrokken naar de groep. Deze stappen kunnen uiteenlopen en zijn daarom niet in een protocol vast te leggen. Doel is nog steeds om het probleem op te lossen en afhankelijk van het plan en de betrokken partijen volgen er evaluatie momenten en idealiter een positieve afronding. Mocht dat niet haalbaar blijken of verslechtert de situatie, is er sprake van escalatie en kan schorsing of verwijdering aan de orde komen. Zie hieronder.

Uitzondering: kleutergroepen en het eerste half jaar van groep 3.

In de kleutergroepen en het eerste half jaar in groep 3 is het leeftijdsadequaat dat kleuters impulsief ongewenst gedrag vertonen. Als een kleuter meerdere keren gedrag vertoont uit niveau 3, worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht. Indien er twee gesprekken nodig zijn geweest omtrent het gedrag van de betreffende leerling en het gedrag continueert, dan wordt er een formulier ingevuld.

Schorsing en verwijdering

De Laurentius Stichting heeft een gezamenlijk [protocol](#) opgesteld voor schorsing en verwijdering van leerlingen van hun scholen. Het doel van dat protocol is een beleid te formuleren dat de willekeur bij toelating, schorsing en verwijdering uitsluit. Het genoemde protocol is terug te vinden op de website.

In het uiterste geval kan door de directie worden besloten tot schorsing van de leerling voor de rest van de dag of voor meerdere dagen. Dit laatste gebeurt in overleg met het bestuur. De leerplichtambtenaar zal op de hoogte worden gebracht. De ouders ontvangen een brief waarin de maatregel wordt beschreven.

Na deze schorsing vindt er een gesprek plaats met het kind, de ouders en de directeur voordat de leerling teruggaat naar zijn/ haar eigen klas.

Onder verwijderingsbeleid wordt verstaan het complex van redenen op basis waarvan besloten wordt/kan worden om een leerling van school te verwijderen en de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan dit besluit. Verwijdering van leerlingen is aan wettelijke voorschriften gebonden. Definitieve verwijdering van een leerling kan alleen plaatsvinden als aantoonbaar gedurende minstens 8 weken zonder succes gezocht is naar een andere school of instelling. Indien er binnen 8 weken een vervolgschool gevonden is, is er sprake van een overgang. Overgang van een basisschool naar een school voor speciaal onderwijs is daarnaast alleen mogelijk als dit plaatsvindt in overeenstemming met de ouders.

Voor meer informatie over dit onderwerp verwijzen wij naar de directie van de school of naar de Laurentius Stichting.

Zicht houden en vastleggen

Monitoring

We monitoren actief hoe het gaat in de school, onder andere middels de SCOL vragenlijst. Leerkrachten vullen deze twee keer per jaar in en vanaf groep 6 wordt er ook een leerlingenvragenlijst gebruikt. De resultaten worden door de leerkracht en interne begeleider geanalyseerd en waar nodig wordt actie genomen.

Om goed zicht te houden op wanneer gedrag vaker voorkomt of zelfs structureel wordt, wordt het volgende vastgelegd.

Leerling dossier

In het leerling dossier schrijven wij regelmatig wat ons opvalt aan het gedrag van het kind. Hier worden ook de interventies die wij plegen opgeschreven.

Rapporten

Op het rapport staat omschreven hoe het gedrag van de leerling ten opzichte van medeleerling, leerkracht en zichzelf is.

Groepsbespreking

Tweemaal per jaar wordt elke groep besproken met de intern begeleider. Tijdens dit gesprek wordt er ook aandacht besteed aan de sfeer in de groep en hebben wij oog voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind.

Leerlingbespreking

Het kan voorkomen dat het lastig is een kind verder te helpen binnen zijn sociaal-emotionele ontwikkeling. Het is daarom prettig te spreken over wat er al gedaan is om het gedrag te verbeteren en wat er nog gedaan kan worden. Leerlingen kunnen door de leerkracht of ib-er hiervoor worden aangemeld bij het Schoolmaatschappelijk werk of de Interne Zorg Commissie. Uiteraard alleen met toestemming van de ouders.

Overdracht nieuw schooljaar

Bij het overdrachtsgesprek wordt elk kind kort besproken op sociale competentie. Daarnaast wordt overgedragen welke handelingsplannen gevolgd zijn en welke er vervolgd moeten worden.

Verantwoordelijkheid van de ouders

Zoals eerder omschreven kunnen wij als school niet alleen zorgdragen voor een veilige basisschool. Om dit doel te behalen moeten school en ouders actief samenwerken. Wederzijds vertrouwen in ouders en school draagt ertoe bij dat informatiestromen goed lopen en ongewenst gedrag eerder gesignaleerd wordt.

Daarom verwachten wij van ouders dat:

- Ze achter de schoolregels staan en zich hier binnen de school aan houden om zo ook een goed voorbeeld naar de kinderen toe te zijn. Wanneer nodig kunnen ze deze ook thuis bespreken.
- Ze met respect praten met en over de medewerkers van de school.
- Ze met respect praten met en over andere ouders en kinderen.
- Ze het privéleven van de medewerkers respecteren en deze binnen werktijd aanspreken. Voor een gewenst gesprek over de ontwikkeling van het kind wordt vooraf een afspraak gemaakt.
- Ze zich zoveel mogelijk rechtstreeks en respectvol tot de betreffende medewerker richten om zo zaken goed door te spreken. Op verzoek van de medewerker kan altijd een collega of de schoolleiding bij een gesprek uitgenodigd worden.
- Ze open naar leerkrachten toe zijn. Dat wil zeggen dat hij de leerkracht op de hoogte stelt van belangrijke zaken rondom het kind.
- Ze erop vertrouwen dat we altijd het beste met de kinderen voor hebben, net als zij. Wanneer het niet gaat zoals gewenst, werken we samen aan een oplossing en steunen elkaar daarbij waar nodig.

Indien ouders ongewenst gedrag vertonen, worden zij hierop aangesproken. Ook hier geldt dat dat in eerste instantie door de leerkracht zal zijn (als dit de direct betrokkene is). Anders kan een dergelijk gesprek ook plaatsvinden met directie. Als er geen verbetering plaatsvindt, kan bemiddeling door het bestuur worden ingeschakeld. Als dat ook geen oplossing biedt, kan in het uiterste geval worden overgegaan tot het voornemen van verwijdering van de leerling. Zie hiervoor het [protocol](#) van de Laurentius Stichting.

Wij vragen ouders om bij problemen tussen kinderen op school een kind van een andere ouder niet zelf aan te spreken, maar dit te melden bij de leerkracht zodat hij/zij passende maatregelen kan treffen.

Bijlage 1: Onze visie op onderwijs (zoals in de schoolgids)

Onze visie op onderwijs vatten we als volgt samen:

Vanuit ieders talent samen groeien naar resultaat! Waar we elkaar stimuleren, aanvullen en plezier hebben.

De Willibrord biedt uitdagend onderwijs aan leerlingen, daarmee kunnen ze hun eigen **talenten** optimaal ontwikkelen en voorbereid worden op onze dynamische en veranderende samenleving.

Kennis speelt daarbij een belangrijke rol.

Kinderen leren zowel individueel als **samen**. Ze groeien op in een omgeving waarin ze begeleid en gestimuleerd worden. Zo kunnen ze zich optimaal ontwikkelen en zelf meer verantwoordelijkheid leren dragen voor hun eigen leerproces. Het van en met elkaar leren doen kinderen dagelijks. Met coöperatieve werkvormen worden de kinderen geprikkeld om naar individuele en gezamenlijke oplossingen te zoeken. Ze **stimuleren** elkaar. Zo werken we met de leerlingen ook groepsdoorbroken op bijvoorbeeld het gebied van technisch lezen. Ze leren dan op hun eigen niveau en maken gebruik van hun eigen leerstijl. Om te zorgen voor een juiste balans, zijn er in de school ook plekken gecreëerd om rustig te kunnen werken.

We hebben ook oog voor de verschillen en **vullen elkaar aan**.

Als school hebben wij hoge verwachtingen van ieder kind. De lat ligt niet voor iedereen even hoog, maar we streven naar groei voor ieder kind: naar **resultaat**. Resultaat is voor ons dat je nu iets kan wat je een tijdje geleden nog niet kon. En dit leer je vooral met **plezier**. Als er plezier is, is er ook veiligheid en kan er dus op een leuke manier geleerd worden.

Dit alles geldt ook voor het team. Leerlingen op de Willibrord ontwikkelen zich in een gestructureerde omgeving onder begeleiding van enthousiaste, gemotiveerde leerkrachten die ook open staan voor hun eigen leerproces. Een missie van een school beschrijven is één, het daadwerkelijk realiseren is een tweede. Wij gaan ervoor om onze basisschool continu te ontwikkelen tot een school waar ieder kind steeds beter onderwijs 'op maat' kan krijgen. Hiermee zijn we nooit klaar. Maar ook van onszelf verwachten we dat we blijven groeien en verbeteren.

Bijlage 2: Pesten vs. plagen

Voordat we in dit protocol nader ingaan op de problematiek rondom het pesten, geven we eerst een korte omschrijving van pesten en maken we een vergelijking met plagen. Het woordenboek geeft onder meer de volgende beschrijving achter het begrip pesten: “treiteren” en “het leven zuur maken”. Zo op het eerste gezicht dus niet echt een positieve betekenis. Om het begrip pesten verder te concretiseren, maken we een vergelijking met het begrip plagen (zie onderstaand schema).

Plagen	Pesten
Is onschuldig en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.	Gebeurt berekend (leerlingen weten vooraf goed, wie, hoe en wanneer ze gaan pesten). Ze willen bewust iemand kwetsen of kleineren.
Is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk.	Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
Speelt zich af tussen “gelijken” (“twee honden vechten om hetzelfde been”).	Ongelijke strijd. De onmachtgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester.
Is meestal te verdragen of zelfs leuk, maar kan ook wel kwetsend of agressief zijn.	De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Meestal één tegen één.	Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
Degenen die elkaar plagen, wisselen keer op keer.	Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. Het zijn meestal dezelfde die pesten, net zoals de slachtoffers dat zijn (mogelijk wisselend door omstandigheden).

Samenvattend kunnen we stellen dat plagen tamelijk onschuldig is, terwijl pesten schade berokkent. De kern van het verschil tussen plagen en pesten is wederkerigheid. De mogelijkheid om met succes “stop, hou op” te kunnen zeggen, waarna het gedrag daadwerkelijk stopt en de positieve gelijkwaardige relatie wordt hersteld.

Bij plagen beperken de gevolgen zich over het algemeen tot korte incidenten die bij het spel horen. Bij eventuele ruzie wordt de relatie meestal vlot weer hersteld. Leerlingen blijven opgenomen in de groep en de groep lijdt niet echt onder de plagerijen.

Bij pesten kunnen de gevolgen ernstiger zijn, zowel fysiek als psychisch. De gepeste kan in een isolement terecht komen en behoort niet meer tot de groep. Het herstel van de relaties verloopt moeizaam en kost veel tijd. De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat: de leerlingen zijn angstig en er heerst wantrouwen. Openheid en spontaniteit ontbreken en er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

Een concreet voorbeeld van pesten is het uitschelden van een leerling vanwege zijn kleding, uiterlijk of gedrag. Een ander voorbeeld is het in elkaar slaan van een leerling door een groep andere leerlingen of het negeren van een leerling door te doen alsof die niet bestaat. Zo zijn er nog veel meer peestsituaties te bedenken waarbij een leerling het slachtoffer is van de handelingen van een groep andere leerlingen (pester en meelopers).

Er kunnen veel redenen worden aangevoerd waarom leerlingen elkaar pesten. De pester kan bij voorbeeld zelf ooit slachtoffer van pesterijen zijn geweest of het kan een manier zijn om aandacht te trekken die de pester thuis niet krijgt. Pesten kan ook een manier zijn om aanzien te verkrijgen bij andere leerlingen.

Begeleiden van het kind dat gepest wordt

Biedt steun aan het kind dat gepest wordt:

- Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen. Het is verleidelijk om te 'verstoppen' of 'aan te vallen'. Maar hoe kan je het aanpakken'?

- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.
- Zorgen voor follow-up gesprekken.

Begeleiden van het kind dat pest

- Bespreek wat pesten voor de ander betekent.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pestgedrag te stoppen.
- Stel grenzen en verbind daar consequenties aan.
- Zorgen voor follow-up gesprekken.

Eigenlijk worden hier ook de stappen van niveau 2+ gezet als die nog niet gezet zijn. Daarbij is het verschil dat de grenzen en consequenties wel harder en duidelijker gesteld worden.

Ook worden er duidelijke afspraken gemaakt over bijvoorbeeld een time-out plek en het werken in een time-out groep. Pestgedrag leidt tot schade en dient daarom snel aangepakt te worden en te verdwijnen. Als hier geen of te weinig vooruitgang gezien wordt, kan over worden gegaan tot schorsing.

Begeleiden van de groep

De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen doen om hun eventuele meeloopgedrag met de pester te voorkomen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Begeleiden van ouders

De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen:

- Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
- Ouders op de hoogte houden van pestsituaties.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Specifiek voor ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Indien het pesten niet op school gebeurt, maar op straat of via social media, neem dan contact op met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en complimenten kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Specifiek voor ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus, wuif het niet weg.
- Raak niet in paniek, elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter een mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.

- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en stimuleer het goede gedrag van uw kind.
- Geef zelf het goede voorbeeld in de manier waarop u over anderen spreekt.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing en aanpak van school staat.

Voor alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Bijlage 3: Stappenplan bij pestgedrag

Het lastige met pesten is dat het structureel gedrag is. Dat herken je dus niet bij de eerste keer, want het ontstaat. Het streven is dan ook dit snel te signaleren en al in te grijpen voordat het zover komt. Daardoor is de timing van het starten van onderstaande stappen soms lastig. Ze kunnen een handvat bieden bij het verder voorkomen van pestgedrag.

Stap 1 Individueel gesprek

De leerling die vermoedelijk gepest wordt en de leerling die pest (of die zo'n conflict met elkaar hebben dat pestgedrag kan ontstaan) vullen ieder een gedragsformulier in (vanaf groep 4) of de situatie wordt met de leerlingen besproken. De leerkracht heeft een afzonderlijk 1^e gesprek met de leerling die gepest wordt (de gepeste) en de leerling die pest (de pester). Hierin wordt het formulier besproken en dit wordt ook opgeslagen in het leerlingvolgsysteem.

De leerkracht gaat het gesprek met de gepeste buiten de groep aan.

- Laat merken dat hij/zij wil helpen.
- Luistert en stelt vragen.
- De leerkracht bespreekt samen met de gepeste leerling wat hij/ zij al heeft gedaan om het pesten te stoppen.
- Inventariseert wat de gepeste zou willen dat er gebeurt/verandert.
- Samen bedenken ze oplossingen: 'wat gaan we er nu samen aan doen?'
- Maakt een afspraak voor een vervolgesprek
- Kijkt of hij/zij het pesten zelf kan waarnemen.

De leerkracht gaat het gesprek met de pester buiten de groep aan.

- Laat merken dat hij/zij wil helpen.
- Kijkt of hij/zij het pesten zelf kunt waarnemen.
- Hij/zij luistert en stel vragen.
- Keurt het gedrag af, niet de persoon.
- Bespreekt wat hij/zij heeft gezien en vraagt wat het voordeel is van dit gedrag? Heeft de pester dit nodig? Waarvoor en kan het ook anders?
- Bedenk samen oplossingen: 'wat gaan we er nu samen aan doen?'
- Maak een afspraak voor een vervolgesprek.

Stap 2 Analyseren en informeren

Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt, de ernst van de situatie wordt ingeschat en wanneer er sprake lijkt van pestgedrag betreft de leerkracht de ib-er. Zij trekken nu samen op en lichten alle overige betrokken partijen in over de situatie, zoals als eerste de ouders, maar ook tussen schoolse opvang (TSO, overblijf), naschoolse opvang (BSO) en het team. Dit zodat zij een oogje in het zeil kunnen gaan houden en verder pestgedrag zoveel mogelijk voorkomen wordt. (Symptoombestrijding).

Stap 3 Oplossingsgericht gesprek

Naast het in de gaten houden van het gedrag, moet dit in de kern worden aangepakt en opgelost. De leerkracht heeft een gezamenlijk 2^e gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. De leerkracht maakt van dit 2^e gesprek een gespreksverslag in esis. Er wordt een gesprek met ouders gepland en een individueel hulplan opgesteld. Ook hiervan worden andere partijen waar nodig geïnformeerd.

Stap 4 Vinger aan de pols

Direct na het vaststellen van de afspraken zijn deze van kracht. De leerkracht ziet erop toe dat het pestgedrag niet terugkeert. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag kan de leerkracht ervoor kiezen klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare methode.

Stap 5 Tussentijdse evaluatie

Binnen één week vindt de eerste evaluatie plaats met de kinderen in een 3e individueel gesprek met pester en gepeste. De leerkracht maakt van dit 3e gesprek weer een gespreksverslag in ESIS. Er wordt wederom terugkoppeling naar de ouders gedaan.

Stap 6 Eind evaluatie of stap 7

Na 3 weken vindt de tweede evaluatie plaats met de kinderen en ouders. De [leerkracht](#) kiest voor een individueel of een gezamenlijk gesprek met pester en gepeste. Doel van dit gesprek is het pestdossier te sluiten. De leerkracht maakt van dit 4^e gesprek een eindverslag, waarbij ruim aandacht wordt besteed aan de positieve gedragsverandering. Dit om beide partijen te steunen in de toekomst. Mocht het pesten niet zijn gestopt dan volgt stap 7.

Stap 7 Groepsplan of externe partijen inschakelen

Wanneer blijkt dat er signalen zijn dat de situatie niet is verbeterd wordt er in samenspraak met de ib-er een groepsplan gemaakt, wanneer het probleem groter is, of externe partijen betrokken wanneer het probleem bij de betrokken leerling niet opgelost is. De betrokken ouders worden op de hoogte worden gesteld van dit plan of actief betrokken wanneer er externe partijen ingeschakeld gaan worden. Zij moeten hiervoor toestemming geven en hier aan meewerken.

Afhankelijk van de aanpak en het plan wordt een evaluatie gepland. Wanneer doelen zijn behaald, wordt het plan afgesloten. Wanneer doelen niet zijn behaald volgt stap 8.

Stap 8 Bij escalatie

Wanneer de gestelde doelen niet behaald zijn, zijn de volgende 2 stappen mogelijk;

a. Doelen bijstellen

b. Schorsingsprocedure (in dit geval moeten alle gespreksverslagen naar het bestuur).

Er wordt terugkoppeling naar de ouders gedaan. Alle afspraken worden geregistreerd in het leerlingvolgsysteem.

Bijlage 4: Nadenkformulier

Het formulier is een hulpmiddel voor leerkrachten om kinderen met grensoverschrijdend gedrag na te laten denken over en te reflecteren op hun eigen gedrag. Het formulier biedt leerlingen de gelegenheid constructief met probleemsituaties om te gaan. In veel situaties handelt de leerling uit onvermogen om een voorval op de juiste sociale manier op te lossen. Het doel van het formulier is het sociaal emotionele bewustwordingsproces van de leerling te bevorderen. We zetten dit in vanaf groep 4.

Wanneer een leerling eenmalig zwaar grensoverschrijdend gedrag vertoont, helpt het formulier om dit op een goede manier op te lossen en herhaling te voorkomen. Wanneer het toch herhaaldelijk voorkomt, helpt het formulier om inzicht te hebben in de ernst van de situatie en wanneer welke vervolgstappen genomen moeten worden.

Nadenkformulier

Datum:		Groep:	
Naam:			

Wanneer is het gebeurd?	
Wie waren erbij betrokken?	
Waar is het gebeurd?	
Wat is er gebeurd? Wat was de aanleiding?	
Wat heb je gezegd of gedaan? En de ander?	
Wat voelde je hierbij? Hoe voelt de ander zich denk jij?	
Hoe had je dit kunnen voorkomen?	
Heb je vaker zo'n probleem gehad? Zo ja, hoe vaak?	

Opmerking en handtekening van de leerkracht: Gebruik dit ook om bijvoorbeeld afspraken of vervolgacties op te schrijven.	
Opmerking en handtekening van ouder/ verzorger: Gebruik dit ook om bijvoorbeeld afspraken of vervolgacties voor thuis op te schrijven. De handtekening is om te laten zien dat u als ouder op de hoogte bent.	